

Beleidsnota 2024-2029

Gelijke kansen

I. INHOUDSTAFEL

I.	Inhoudstafel	2
II.	Inleiding door de minister	3
III.	Managementsamenvatting	5
IV.	Omgevingsanalyse	7
V.	Beleidsveld gelijke kansen en integratie en inburgering	12
1.	ISE GELIJKE KANSEN	12
	SD 1: We voeren een onderbouwd en gedragen gelijkekansenbeleid	13
	OD 1.1: Alle beleidsdomeinen dragen bij aan de doelstellingen van het gelijkekansenbeleid	13
	OD 1.2: We geven het beleid vorm in een sterk en daadkrachtig partnerschap	14
	OD 1.3: We versterken de gelijke kansen vanuit een wetenschappelijke onderbouw	14
	OD 1.4: We werken actief mee op internationaal niveau en leren van buitenlandse goede praktijken.....	15
	SD 2: We bestrijden structurele mechanismen die ongelijke kansen in stand houden	15
	OD 2.1: We bestrijden discriminatie	15
	OD 2.2: We bestrijden gendergerelateerd geweld	19
	OD 2.3: We maken werk van een integraal toegankelijke publieke ruimte	21
	OD 2.4: We streven naar een digitaal inclusief Vlaanderen	23
	SD 3: We streven naar een samenleving waarin iedereen zich maximaal kan ontplooiën ongeacht gender, genderidentiteit, seksuele oriëntatie of handicap	25
	OD 3.1: We streven naar inclusie van personen met een handicap.....	25
	OD 3.2: We verhogen het welbevinden en de acceptatie van lgbti+ personen	26
	OD 3.3: We streven naar gendergelijkheid in alle aspecten van het maatschappelijk leven	27
VI.	Lijst met afkortingen	29
VII.	Regelgevingsagenda	30
1.	Nieuwe en belangrijke wijzigingen van Vlaamse decreten ter uitvoering van het Vlaams regeerakkoord	30
2.	Decreetevaluaties ter uitvoering van het Vlaams regeerakkoord	30

II. INLEIDING DOOR DE MINISTER

Een jaar geleden vierde de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens haar 75-jarig bestaan. Die erkent de inherente waardigheid van elke mens en stelt dat iedereen, ongeacht afkomst, overtuiging, socialestatus of gender, een aantal fundamentele, onvervreembare basisrechten heeft.

Deze Universele Verklaring werd de hoeksteen van een internationale orde gebaseerd op samenwerking, afspraken en regels. De mensenrechten vormden een inspiratiebron voor emancipatiebewegingen over heel de wereld: van de Afro-Amerikaanse burgerrechtenbeweging in de VS en de dekolonisatie in het Globale Zuiden, tot de strijd voor gelijke rechten voor vrouwen en LGBTQI+-personen nu en de gelijke behandeling van personen met een handicap. Het Vlaamse Gelijke Kansen decreet vindt ook zijn basis in de Universele Verklaring. Beide vormen het uitgangspunt van mijn beleid.

In een ideale wereld heeft vandaag iedereen gelijke kansen om volwaardig en gelijkwaardig deel te nemen aan onze samenleving, en zouden ministers van Gelijke Kansen eigenlijk overbodig moeten zijn. Helaas staan we daar anno 2024 ver van.

Ik geef een voorbeeld. Het World Economic Forum berekende vorig jaar dat we aan het huidige tempo pas binnen 131 jaar volledige gendergelijkheid zullen kennen. In 2155 dus.

In Vlaanderen staan we gelukkig veel verder en hebben we de voorbije jaren veel vooruitgang geboekt, maar we moeten erkennen dat er nog steeds achterstelling, uitsluiting en discriminatie aanwezig is die mensen en groepen disproportioneel treffen.

Vlaanderen is een plek waar iedereen zichzelf moet kunnen zijn en gelijke kansen krijgen om zich maximaal te ontplooiën en een goed leven te kunnen leiden. Het is een ambitie die ik met vele anderen koester en die ik samen met velen wil waarmaken. Als Vlaams minister van Gelijke Kansen wil ik op twee sporen werken de komende jaren.

1. Breed: we werken zowel in op dynamieken die de maatschappelijke positie van burgers ondermijnen als degene die deze positie versterken. Het gaat daarbij om beleidsinitiatieven m.b.t discriminatie, gendergerelateerd geweld, toegankelijke publieke ruimtes en digitale inclusie.
2. Doelgroepgericht: vanuit Gelijke Kansen willen we proactief inzetten om drempels bloot te leggen, die weg te werken en voorkomen dat nieuwe drempels zich ontwikkelen, en dit voor de thema's gender- en seksuele diversiteit en handicap.

In de eerste plaats wil ik als minister van Gelijke Kansen een betrouwbare partner zijn van alle organisaties, het brede middenveld en lokale besturen die zich dag in dag uit inzetten om stappen vooruit te zetten richting inclusief Vlaanderen. Ik wil de komende jaren hoog inzetten op het wegwerken van mogelijke gaten in het beleid.

Daarbij vind ik het cruciaal om de onderrapportering van alle discriminatiegerelateerde meldingen van geweld of intimidatie aan te pakken. Iedereen die zulke feiten wil melden, moet de zekerheid hebben dat dit bijdraagt tot een beter en kordater beleid. Ook wil ik nieuwe en snelgroeiende fenomenen zoals online seksisme en online intimidatie hoog op de agenda zetten bij mijn bevoegde Vlaamse en federale collega's. Ze zetten immers enorme druk, vooral op het mentaal welzijn van onze jongeren.

Slagkrachtig werken aan gelijke kansen vergt ook een beleidsoverschrijdende aanpak. Het is dan ook een gedeelde verantwoordelijkheid van de hele Vlaamse regering, een gedeelde verantwoordelijkheid waar ik nauwlettend op zal toezien. De invoering van de praktijktesten op de arbeidsmarkt op sectorniveau is daar een mooi voorbeeld van. We doen daarbij beroep op wetenschappelijke ondersteuning met een gefaseerde cyclus die een nulmeting, een verbeterplan met de nadruk op sensibilisering zonder culpabilisering, en een opvolgmeting omvat. Binnen de Vlaamse regering wil ik elke dag de rol opnemen van pleitbezorger, ambassadeur en coördinator voor Gelijke Kansen.

Of het nu gaat om de gebrekkige toegankelijkheid van onze gebouwen voor ouderen of mensen met een handicap, geweld tegen de LGBTQI+-gemeenschap, of discriminatie op grond van afkomst, geloof, overtuiging, gender, leeftijd en seksuele geaardheid... de tijd van goede bedoelingen is voorbij.

In een warm Vlaanderen is er geen plaats voor discriminatie en geweld. In het Vlaanderen van vandaag moet iedereen altijd vrij en veilig zichzelf kunnen zijn. Ongeacht wie je graag ziet, van waar je komt en wie je wil zijn. Vlaanderen was altijd een van de pioniers op vlak van Gelijke Kansen en voorvechter voor LGBTQI+ rechten. Die voortrekkersrol wil ik verderzetten, door samen een vuist te maken.

III. MANAGEMENTSAMENVATTING

Ondanks alle verdragen, wetten en decreten waarin de gelijkheid van alle burgers staat ingeschreven, zijn 'gelijke kansen' nog geen realiteit voor iedereen. Ook in Vlaanderen niet. Uitsluiting en discriminatie zorgen er nog steeds voor dat mensen of groepen van mensen ongelijk behandeld worden en niet de kans krijgen om volwaardig te participeren aan het maatschappelijk leven.

Aan het begin van deze regeerperiode wil ik een ambitieuze beleidsagenda in stelling zetten. Maar ik sta niet alleen om deze ambities te realiseren. Alle Vlaamse beleidsdomeinen hebben sleutels in handen om gelijke kansen en gelijkwaardige participatie in onze samenleving te realiseren. Vanuit mijn coördinerende rol als minister van Gelijke Kansen spoor ik mijn collega's in de Vlaamse Regering aan om binnen hun eigen bevoegdheden deze ambities waar te maken. Ook met de organisaties in het middenveld en lokale besturen ga ik in dat kader een partnerschap aan. Zij hebben elk vanuit hun eigen finaliteit een hefboom richting die inclusieve samenleving.

Het regeerakkoord is ambitieus. In onze samenleving is geen plaats voor discriminatie of racisme. We streven naar een samenleving waarin iedereen zich maximaal kan ontplooiën, los van afkomst, geloof, overtuiging, handicap, gender, seksuele geaardheid of leeftijd. Ik leg bijzondere focus op de aanpak van leeftijdsdiscriminatie en het streven naar een toegankelijke arbeidsmarkt. Ik zet het partnerschap met het Vlaams Mensenrechteninstituut, dat een centrale rol speelt in de strijd tegen discriminatie in Vlaanderen, verder. Conform het decreet wordt de werking van het VMRI geëvalueerd door het Vlaams Parlement. Ik voer het gewijzigde Gelijkekansen decreet verder uit. Ook in het kader van onze internationale engagementen, bijv. inzake het Facultatief Protocol bij het VN-Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing, creëer ik de nodige decretale basis.

Vooroordelen, stereotiepe denkbeelden en perceptie van sociale normen vormen de belangrijkste voorspellers van individueel discriminerend gedrag. Vanuit mijn bevoegdheid van Gelijke Kansen zet ik tot slot in op niet-stereotype en genuanceerde beeldvorming zodat eenieder bevrijd van beperkende stereotypen en vooroordelen deel kan nemen aan de samenleving.

Gendergerelateerd geweld blijft een pijnlijk fenomeen dat nog te vaak desastreuze gevolgen heeft. Geweld omwille van iemands geslacht, gender, genderidentiteit of -expressie kan niet in onze Vlaamse samenleving. Ik werk actief mee aan een gecoördineerd en holistisch beleid dat inzet op preventie, bescherming en begeleiding van slachtoffers. Specifiek vanuit een gelijkheidskansenperspectief wil ik de gendermechanismen aan de oorsprong van dit geweld blootleggen en bestrijden, door in te zetten op sensibilisering, onder meer rond anti-LGBTQI+ geweld en online seksisme.

Ook thema's als gedwongen huwelijk, eergegerelateerd geweld, vrouwelijke genitale verminking, achterlating, de lichamelijke integriteit van minderjarigen geboren met een intersekse variatie en gynaecologisch en obstetrisch geweld zet ik op de Vlaamse beleidsagenda.

Ik zet in op beleidsmaatregelen die Vlaanderen tot een toegankelijke samenleving maken en iedereen de ruimte biedt om er te wonen, te werken en te leven. Dit is een thema waar ouderen en personen met een handicap in het bijzonder mee

geconfronteerd worden, maar dat uiteindelijk voor iedereen een verhoogd comfort zal opleveren. Ik zorg voor een vernieuwd regelgevend kader wat betreft de toegankelijkheid van openbaar toegankelijke gebouwen en zal bovendien via breed sensibiliserende instrumenten het belang van een toegankelijke leefomgeving onder de aandacht brengen.

Ook digitale inclusie blijft een van de speerpunten van het gelijkekansenbeleid. Om het e-inclusiebeleid extra slagkracht te geven, streef ik naar een gecoördineerd Vlaams e-inclusiebeleid dat inzet op de 4 pijlers van digitale inclusie zonder het belang van persoonlijke dienstverlening via rechtstreeks contact met overheidsmedewerkers te vergeten. Daarnaast ga ik – in samenspraak met Digitaal Vlaanderen – op zoek naar succesvolle pilootprojecten om in te spelen op de wijzigende behoeften rond e-inclusie. Met de aanstelling van permanent controle- en ondersteuningsorgaan digitale toegankelijkheid voorzie ik duurzame ondersteuning voor publieke websites die moeten voldoen aan de Europese normen inzake webtoegankelijkheid.

De komende vijf jaar zal ik bovendien inzetten op een slagkrachtig doelgericht gelijkekansenbeleid waarbij ik mij in eerste orde richt op de thema's gender, seksuele identiteit en handicap.

Het is mijn ambitie om de minister te zijn die de Vlaamse rechten van personen met een handicap vormgeeft en beschermt, en dit zowel vanuit mijn bevoegdheid Gelijke Kansen, als Welzijn en Armoedebestrijding. Het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap vormt daartoe het beleidskader. Daarnaast versterkt ik de beleidsparticipatie van personen met een handicap via de Vlaamse adviesraad Handicap, NOOZO.

Om onze koplopersrol inzake LGBTQI+ rechten te verzilveren, zet ik in op een inclusief beleid op maat van de specifieke noden van LGBTQI+ personen. Bovendien wil ik via positieve narratieven de weerbaarheid van LGBTQI+ personen, in al hun diversiteit, versterken én tegelijkertijd tegengewicht bieden aan weerstanden tegen de aanvaarding en rechten van LGBTQI+ personen.

Tot slot is ook gendergelijkheid een centraal thema in het Vlaamse gelijkekansenbeleid. Ik blijf de maatschappelijke impact van gendermechanismen op het dagelijkse leven (zorg, combinatie arbeid-gezin, etc.) blootleggen. Daarnaast zet ik stappen om de genderdatakloof te dichten, met in eerste orde de kennisverwerving inzake specifiek vrouwelijke gezondheidsproblemen.

IV. OMGEVINGSANALYSE

Inleiding

In een diverse, welvarende en warme samenleving zoals Vlaanderen is het streven naar gelijke kansen voor alle burgers essentieel. Het waarborgen van gelijke kansen is niet enkel een kwestie van rechtvaardigheid, het is ook een essentiële factor in het bevorderen van sociale cohesie en het waarborgen van een welvarende samenleving.

Het gelijkekansenbeleid hanteert een holistische benadering waarbij achterstelling en discriminatie die de hele Vlaamse samenleving beïnvloeden, actief worden bestreden. Daarbij ligt de focus niet alleen op het aanpakken van bestaande vormen van uitsluiting en discriminatie, maar ook op het voorkomen van nieuwe vormen. Het beleid neemt maatregelen om discriminatie tegen te gaan, gendergerelateerd geweld te bestrijden en om een integraal toegankelijk (fysieke leefomgeving en digitaal) Vlaanderen te realiseren.

Daarnaast erkent het gelijkekansenbeleid dat gelijkheid niet altijd betekent dat elke persoon dezelfde hoeveelheid of soort ondersteuning nodig heeft. Het gelijkekansenbeleid zet daarom in op specifieke ondersteuning van een aantal doelgroepen. We werken samenlevingsbreed, in elk domein van het dagelijkse leven. Dat doen we maximaal inclusief, en als dat nodig is met aandacht voor specifiek beleid, maar zonder te vervallen in betutteling: het gaat over gelijke kansen, niet over gelijke uitkomsten. De thema's van het gelijkekansenbeleid beslaan niet alle maatschappelijk kwetsbare groepen van het Vlaamse beleid, zoals die in het Gelijkekansendecreet worden benoemd. Het beleid voor mensen van buitenlandse herkomst wordt onder de noemer van het integratie- en inburgeringsbeleid gevoerd, het beleid rond het thema leeftijd (kinderen en ouderen) werd toegewezen aan de beleidsdomeinen Jeugd en Welzijn.

Het gelijkekansenbeleid becijferd

Discriminatie

Het recht op gelijke behandeling is één van de grondslagen van onze democratie. Ondanks de vooruitgang van de voorbije jaren behoort discriminatie jammer genoeg nog te vaak tot de dagelijkse realiteit. Discriminatie kan verschillende vormen aannemen: directe en indirecte discriminatie, (seksuele) intimidatie, opdracht geven tot discrimineren of het weigeren van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap.

In 2023 kwamen bij Unia¹ 2614 meldingen binnen over discriminatie binnen het Vlaams gewest (38% van het totaal). Daarover werden 655 dossiers geopend (exclusief het domein media). Een dossier wordt geopend als het een melding betreft waarvoor Unia bevoegd is en als de melder een advies of tussenkomst van Unia verwacht. De meeste dossiers werden in de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen geopend. Een klacht betekent nog niet automatisch dat er daadwerkelijk sprake is van discriminatie.

In Vlaanderen hebben de meeste dossiers (40%) betrekking op het domein arbeid en tewerkstelling, gevolgd door samenleving (21%) en goederen en diensten (20%). Raciale criteria spannen de kroon met 40%, gevolgd door dossiers m.b.t. handicap en gezondheidstoestand (samen 28%).

¹ <https://www.unia.be/nl/kennis-aanbevelingen/jaarverslag-2023>

In de periode van 15 maart tot 31 december 2023 nam het Vlaams Mensenrechteninstituut² 735 dossiers in behandeling, waarvan 569 discriminatieklachten (77,4%) en 166 meldingen over mensenrechten (22,6%). De meerderheid van de behandelde klachten ging over directe discriminatie en het weigeren van redelijke aanpassingen aan personen met een handicap. De klachten situeren zich in eerste orde binnen de domeinen Onderwijs, Wonen en Werk.

Gendergerelateerd geweld

De laatste jaren is de bewustwording rond gendergerelateerd geweld sterk toegenomen. Toch toont de nationale survey³ uit 2024 aan dat vrouwen op verschillende vlakken onevenredig getroffen worden door gendergerelateerd geweld in vergelijking met mannen. Gendernormen zorgen dan weer voor een taboe op mannelijk slachtofferschap: 60% van mannelijke slachtoffers heeft hierover met iemand gesproken, tegenover 77% vrouwelijke slachtoffers. Uit het UN-MENAMAIS⁴ onderzoek blijkt dat vooral vrouwen (81%) in de loop van hun leven in aanraking zijn gekomen met seksueel geweld. Maar ook bijna de helft van de mannelijke deelnemers (48%) meldt dat ze ooit slachtoffer werden.

Uit dat onderzoek blijkt ook dat 70-plussers niet gespaard worden van seksueel geweld. 8,4% oudere personen werd in 2019 slachtoffer van seksueel geweld. Mensen uit de LGBTI+-gemeenschap worden meer aan seksueel geweld blootgesteld dan anderen. 80% van deelnemers gaven aan ooit al seksueel geweld te hebben meegemaakt (79% hands-off en 42% hands-on, waarvan 24% (poging tot) verkrachting).

91% van jonge vrouwen in België zegt te zijn lastiggevallen in de publieke ruimte. 1 op 2 jongere vrouwen voelt zich hierdoor beperkt in haar bewegingsvrijheid (Plan International⁵, 2021). Uit het Genoeg-onderzoek⁶ naar de geweldervaringen van LGBTI+ personen (2023) blijkt dat verbaal en fysiek geweld vooral op de openbare weg of een voor publiek toegankelijke plaats gebeurt.

Het UN-MENAMAIS onderzoek (2021) duidt dat 78% van de vrouwen en 41% van de mannen ooit een vorm van hands-off⁷ seksueel grensoverschrijdend gedrag meemaakte. Uit het #Youtoo? onderzoek van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (2022⁸) blijkt dat er nog een grote nood is aan sensibilisering rond seksisme en seksuele intimidatie. Eén op de drie getuigenissen gaat over seksistisch cyberpesten. Seksistisch cyberpesten wordt door meer dan 1/3e van de daders niet erkend als zijnde seksistisch. Het European Institute for Gender Equality⁹ (EIGE) stelt vast dat cybergeweld hoofdzakelijk vrouwen treft: in 60% van de gevallen van online intimidatie is er een mannelijke dader en een vrouwelijk slachtoffer.

Het is niet geweten hoe vaak gynaecologisch en obstetrisch geweld in België voorkomt en de definitie ervan is niet unaniem gevalideerd. Mensen uit kwetsbare doelgroepen zijn vaker het slachtoffer van gynaecologisch en obstetrisch geweld, onaangepaste zorg of gebrek aan verzorging.

²https://www.vlaamsmensenrechteninstituut.be/sites/default/files/2024-04/Jaarverslag%20Vlaams%20Mensenrechteninstituut%202023_1.pdf

³<https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/uitvoering-eu-gbv-survey-resultaat-van-interfederale-samenwerking>

⁴<https://www.ugent.be/nl/actueel/bijlagen/seksueel-geweld-belgie-aanbevelingen-1>

⁵<https://planinternational.be/nl-be/projecten/naar-meer-veilige-en-inclusieve-steden-in-belgi%C3%AB>

⁶<https://www.vlaanderen.be/publicaties/genoeg-enough-assez-onderzoek-naar-de-ervaringen-met-geweld-van-lgbti-personen-in-vlaanderen>

⁷ Hands-off seksueel grensoverschrijdend gedrag is seksueel grensoverschrijdend gedrag zonder aanrakingen.

⁸https://jigvm-iefn.belgium.be/sites/default/files/downloads/wraakporno_rapport.pdf

⁹https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/ti_pubpdf_mh0417543nl_n.pdfweb_20171026164003.pdf

Toegankelijkheid

Het ontbreekt Vlaanderen nog steeds aan grootschalig, structureel en gebiedsdekkend cijfermateriaal om de toegankelijkheid van de leefomgeving te kwantificeren. Maar de zeer beperkte en fragmentarische cijfers die beschikbaar zijn, schetsen een schrijnend beeld. De databank Toegankelijk Vlaanderen heeft data over publiek toegankelijke infrastructuur in Vlaanderen: van de eet- en drinkgelegenheden is slechts 1% is goed toegankelijk en 2% van de sanitaire voorzieningen in publiek toegankelijke gebouwen is goed toegankelijk.

Uit de monitoring van De Lijn op de toegankelijkheid van haar haltes blijkt dat 15,3% van de haltes toegankelijk zijn voor personen met een motorische beperking en 7,9% voor personen met een visuele beperking. Binnen het aanbod aan sociale woningen is slechts 2,29% van de bijna 165.000 woningen aangepast aan de noden van mensen met een handicap. De Vlaamse ombudsman haalde deze problematieken in de jaarverslagen 2022 en 2023 aan.

E-inclusie

Volgens de Barometer digitale inclusie 2024 blijven 4 op de 10 Belgen digitaal kwetsbaar. Dit cijfer ligt nog hoger als het gaat over personen in een kwetsbare sociaaleconomische positie (lager inkomen of opleidingsniveau). Het opleidingsniveau lijkt een toenemende determinant te worden. Ook alleenstaanden, vrouwen (zeker op het kruispunt met herkomst) en ouderen lopen een groter risico op digitale uitsluiting. Het Belgische niveau¹⁰ van digitale vaardigheden komt overeen met het Europees gemiddelde. Positief is dat het percentage Belgen (in de leeftijdsklasse 16 tot 74 jaar) dat over minstens basis digitale vaardigheden beschikt, is gestegen van 54% in 2021 naar 59% in 2023.

Uit de Digimeter 2023 blijkt dat slechts 30% van de Vlamingen websites van de overheid duidelijk en toegankelijk vindt. Een hybride mix van online en offline dienstverlening krijgt steeds meer de voorkeur van de Vlaming. In 2023 bleek ook dat een groot deel van de websites van lokale besturen niet conform is aan de Europese richtlijn webtoegankelijkheid. De beperkte gebruiksvriendelijkheid van digitale diensten, lage digitale vaardigheden en/of ontoereikende toegang tot kwaliteitsvol internet kunnen ertoe leiden dat mensen op een bepaald moment digitaal buitengesloten worden.

Lokale besturen hebben de voorbije jaren al heel wat verwezenlijkt op vlak van e-inclusie en ook naar de toekomst toe zullen ze een belangrijke rol spelen in het e-inclusiebeleid. 84% van de lokale besturen geeft aan e-inclusie in de volgende meerjarenplanning te vermelden. Uit de gemeente- en stadsmonitor 2023 blijkt dat 67% van de respondenten tevreden is over de digitale dienstverlening van het lokale bestuur, 21% neutraal te staan hierover en 12% is hierover ontevreden.

Handicap¹¹

Het begrip 'handicap' verwijst naar een heel brede, heterogene groep mensen met zeer uiteenlopende soorten aandoeningen en/of chronische ziektes. Afhankelijk van de gehanteerde bron varieert het aandeel van personen met een handicap van 16% tot 24% van de meerderjarige bevolking. Dat komt overeen met ongeveer 700.000 tot 1,3 miljoen personen in Vlaanderen. De voorbije jaren werden er verschillende initiatieven genomen om de gelijke kansen van personen met een handicap te bevorderen.

Toch is er nog een belangrijk aantal aandachtspunten. Kinderen en jongeren met een beperking belanden meer in het buitengewoon onderwijs dan in vergelijking

¹⁰ DESI-index, 2022

¹¹ Cijfers uit het Handicapsynthese rapport 2022, <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/47710>

met het Europese gemiddelde (6% vs. 1,4%, op basis van cijfers 2018). Uit de gegevens van de EAK-enquête 2020 blijkt dat bijna 36% van de 25- tot 64-jarigen met een arbeidshandicap laaggeschoold is t.o.v. 15% bij personen zonder arbeidshandicap. In het academiejaar 2019-2020 waren er bijna 280.000 studenten in het hoger onderwijs ingeschreven. Daarvan was 1% erkend door het VAPH als persoon met een handicap.

Veel mensen met een handicap of chronische ziekte willen en kunnen werken. Toch is er een nog een grote kloof tussen personen met en zonder handicap. In Vlaanderen bedraagt de werkzaamheidskloof 29,6 procentpunt volgens de meest recente cijfers (EAK, 2023). Daarmee scoort Vlaanderen het slechtst van de EU. Daarnaast zijn personen met een arbeidshandicap vaker deeltijds aan het werk (41,4%).

Door een samenspel van verschillende factoren hebben personen met een handicap een veel groter risico om in armoede terecht te komen. Gemeten aan de hand van de samengestelde EU2020-indicator leefde in 2020 28% van de personen met een handicap (t.o.v. 10% van de personen zonder handicap) in armoede of sociale uitsluiting.

LGBTQI+

De exacte omvang van de groep LGBTQI+ Vlamingen kennen we niet maar onderzoeken in binnen- en buitenland over LGBTQI+ thema's laten veralgemeend stellen dat tussen de 5% en 10% van de bevolking zich als LGBTQI+ identificeert. Vlaanderen heeft altijd een voortrekkersrol opgenomen op het vlak van de strijd voor gelijke rechten voor de LGBTQI+ gemeenschap en de maatschappelijke aanvaarding. Daar zijn ook grote stappen gezet. Op vlak van wetgeving en beleid staat Vlaanderen in de Europese top 3, zoals ieder jaar blijkt uit de ILGA Europe Rainbow Index. Er is de voorbije jaren steeds meer maatschappelijke aanvaarding van LGBTQI+ personen maar er zijn nog verschillen tussen de deelgroepen. Zo blijkt uit onderzoek dat er een hogere aanvaarding is van holebi's dan van trans en intersekse personen¹². In 2019 vond 84% dat holebi personen dezelfde rechten zouden moeten hebben als heteroseksuele personen (2015: 81%). 82% vond dat er niets mis is met een seksuele relatie tussen twee personen van hetzelfde geslacht. Wat betreft de zichtbaarheid van holebi's, voelt 19% zich niet comfortabel wanneer twee mannen romantische affectie tonen in het openbaar (bv. kussen of handen vasthouden) (2015: 24%) en 16% wanneer het om twee vrouwen gaat (2015: 22%) in vergelijking met 5% wanneer het op een man en een vrouw gaat (2015: 9%). 92% zou zich comfortabel voelen bij een collega die holebi is, 85% indien die transgender zou zijn en 85% in het geval van een intersekse persoon. 79% zou zich comfortabel voelen als één van de eigen kinderen een romantische relatie zou hebben met een persoon van hetzelfde geslacht, 61% indien die transgender zou zijn en 65% in het geval van een intersekse persoon.

Geweld tegenover LGBTQI+ personen, zoals o.a. blijkt uit de cijfers van het onderzoek uit 2023 dat het UZ Gent in opdracht van het Agentschap Binnenlands Bestuur uitvoerde, blijft problematisch. Verbaal of psychisch geweld is de meest voorkomende en meest terugkomende vorm van geweld jegens LGBTI+ personen (93,1% van de respondenten). Verder geeft 36.5% aan minstens één vorm van fysiek geweld meegemaakt te hebben en 64.5% aan minstens één vorm van seksueel geweld meegemaakt te hebben.

Çavaria peilde in 2021-2022 opnieuw naar de schoolervaringen van LGBTI+ leerlingen in het secundair onderwijs in Vlaanderen. 60,4% van de LGBTI+ leerlingen voelt zich onveilig op school vanwege hun seksuele oriëntatie en 33% voelt zich onveilig omwille van hun genderidentiteit en/of genderexpressie. Ook in

¹² Eurobarometer on the social acceptance of LGBTIQ people in the EU - 2019

de sportwereld zijn er vaak negatieve reacties t.a.v. LGBTI+ personen. Uit onderzoek¹³ blijkt dat bijna een kwart van de sportende holebi's hun geaardheid verzwijgt in de sportclub en 16% van de actieve sportdeelnemers negatieve ervaringen gehad met betrekking tot hun seksuele geaardheid of genderidentiteit.

Gendergelijkheid¹⁴

Ons land staat op de vijfde plaats in de Gender Equality Index van EIGE¹⁵ voor 2023, met een score van 76/100. Het Europese gemiddelde is 70,2. We doen het in België/Vlaanderen dus zeker niet slecht wat betreft gendergelijkheid, maar, toch blijven er duidelijke drempels en knelpunten bestaan. Gender en de daaraan gekoppelde sociale verwachtingen hebben een reële impact op de maatschappelijke participatie van zowel mannen als vrouwen.

Binnen de Vlaamse bevolking tussen 25 en 64 jaar beschikt 50 procent van de vrouwen vandaag over een diploma hoger onderwijs, tegenover slechts 41 procent van de mannen. Ook de loonkloof daalt: (per gewerkt uur van 10.2 procent in 2010 tot 5.0 procent in 2021) en vrouwen stromen vaker door naar topfuncties in bedrijven, in de ambtenarij, in de politiek en in de academische wereld. Eind 2023 telde het middenkader van de Vlaamse Overheid 228 leidinggevende functies. 101 of 43,5 procent hiervan waren vrouwen. De voorbije 10 jaar neemt het aandeel vrouwen in het middenmanagement jaarlijks toe. Eind 2023 telde het middenkader van de Vlaamse Overheid 228 leidinggevende functies. 101 of 43,5 procent hiervan waren vrouwen. De voorbije 10 jaar neemt het aandeel vrouwen in het middenmanagement jaarlijks toe.

Toch zien we anno 2024 nog onevenwichten. Minder dan 6 procent van de CEO's van Belgische beursgenoteerde bedrijven is een vrouw. Slechts 20 procent van de gewoon hoogleraren aan de Vlaamse universiteiten is een vrouw. Het aandeel vrouwen binnen het topmanagement van de Vlaamse Overheid bedraagt slechts 23 procent. Mannen hebben dan weer minder makkelijk toegang tot zorgverlofsystemen wat een impact kan hebben op de manier waarop zij invulling kunnen geven aan hun ouderrol. Huishoudelijke taken en kinderopvang zijn niet goed verdeeld: moeders zijn circa 1,5 uur per week meer bezig met kinderopvang en 6 uur per week meer met huishoudelijke taken.

Vrouwen kampen vaker met burn-out of stemmings- en angststoornissen. Ze vertegenwoordigen 70 procent van de personen die langer dan 6 maanden afwezig zijn op het werk. 4 op de 10 vrouwen in invaliditeit is arbeidsonbekwaam vanwege mentale klachten^{16,17}. In de medische en farmaceutische wereld is men er te lang van uitgegaan dat mannen en vrouwen op dezelfde manier ziek worden en dezelfde behandeling nodig hebben. Er wordt ook minder onderzoek gedaan naar specifiek vrouwelijke aandoeningen, zoals endometriose.

¹³ Out in sports 2019, <https://www.out-sport.eu/research/>

¹⁴ <https://www.vlaanderen.be/publicaties/maatschappelijke-positie-en-participatie-van-mannen-en-vrouwen-in-2023>

¹⁵ <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2023/country/BE>

¹⁶ Rapport van de Onafhankelijke Ziekenfondsen, zie [Vrouwen vaker langdurig ziek: "Hun klachten worden nog vaak onderschat" | VRT NWS: nieuws](#)

¹⁷ [Meer preventie nodig om stijgende trend van mensen met burn-outsymptomen om te buigen | SERV](#)

V. BELEIDSVELD GELIJKE KANSEN EN INTEGRATIE EN INBURGERING

1. ISE GELIJKE KANSEN

Voor het structurelement Gelijke Kansen worden volgende prestatie-indicatoren gekozen:

Benaming	Aantal discriminatieklachten dat bij het VMRI in behandeling wordt genomen, het aantal oordelen van de Geschillenkamer en het aantal oordelen waarin discriminatie wordt vastgesteld.
Definitie	Deze indicator meet het aantal door het VMRI in behandeling genomen discriminatieklachten, het aantal oordelen van de Geschillenkamer en het aantal oordelen van de Geschillenkamer waarin discriminatie werd vastgesteld.
Laatste gekende waarde	De meeteenheid bestaat uit verschillende delen, nl. het aantal door het VMRI in behandeling genomen discriminatieklachten in de tijdspanne van één jaar, het aantal oordelen van de Geschillenkamer in één jaar en het aantal oordelen van de Geschillenkamer waarin discriminatie werd vastgesteld in één jaar. In 2023 behandelde het VMRI 569 discriminatieklachten. In 2023 werden er geen oordelen geveld door de Geschillenkamer.
Streefwaarde	De eerste jaren van het VMRI streven we naar maximale bekendheid en bereikbaarheid van het VMRI, waarvan een hoog aantal ingediende klachten een graadmeter is. Daarna zou het aantal klachten en vastgestelde discriminatiefeiten moeten dalen, want het streven is dat discriminatie daalt in de samenleving.
Beleidsmatige relevantie	Deze indicator valt onder OD 2.1 We bestrijden discriminatie. Het aantal discriminatieklachten dat het VMRI in behandeling neemt geeft een indicatie over de omvang van de werking van het VMRI. Het geeft ook aan of burgers hun weg naar het VMRI vinden, wat één van de belangrijkste vereisten is voor een optimale werking en een toegankelijk VMRI. Het beleid kan een invloed hebben op deze indicator, bv. door maatregelen te nemen om de toeleiding naar het VMRI te optimaliseren. Met het tweede deel van de indicator (aantal oordelen) bekijken we de werking van de Geschillenkamer. Het concept van een geschillenkamer dat niet-bindende oordelen velt, is nieuw. We kunnen via deze indicator bijhouden hoe impactvol de geschillenkamer is. De oordelen tonen hoe het Gelijkekansendecreet in de praktijk correct moet worden toegepast en vormen een kwalitatieve juridische basis voor eventuele navolgende procedures. Hoe meer oordelen er zijn van de geschillenkamer, hoe duidelijker de toepassing van het discriminatieverbod in de praktijk wordt. Dit is relevant voor burgers, beleidsmakers, middenveldorganisaties en andere betrokken actoren. Ten slotte meten we ook het aantal oordelen waarin discriminatie werd vastgesteld. Dit geeft ons een indicatie van de prevalentie van discriminatie.
Budgettaire relevantie	De indicator dekt niet het volledige ISE, maar neemt de doelstelling met de grootste budgettaire massa in rekening. Vanuit GK werd in 2024 5,2 mio begroot voor het VMRI.

Benaming	Aantal beleidsdomeinen dat een beleidsinitiatief neemt om drempels inzake gelijke kansen weg te nemen
Definitie	Deze indicator meet het aantal beleidsdomeinen dat minstens één initiatief neemt om drempels weg te nemen en zo gelijke kansen te bevorderen binnen de tijdspanne van één legislatuur.
Laatste gekende waarde	/
Streefwaarde	Alle beleidsdomeinen nemen minstens één initiatief om drempels inzake gelijke kansen weg te nemen binnen de tijdspanne van één legislatuur.
Beleidsmatige relevantie	Deze indicator valt onder OD 2.1. We bestrijden van discriminatie. Op deze manier kan de impact van het horizontaal gelijkekansenbeleid worden gemeten en kan worden onderzocht of de aanpak leidt tot een effectieve transversale gelijkekansenpolitiek
Budgettaire relevantie	Via deze indicator kunnen we in kaart brengen hoeveel middelen door verschillende beleidsdomeinen wordt voorzien voor het bevorderen van Gelijke Kansen. De impact hiervan op het budget van Gelijke Kansen kan op basis hiervan verder worden geanalyseerd.

SD 1: We voeren een onderbouwd en gedragen gelijkekansenbeleid

OD 1.1: Alle beleidsdomeinen dragen bij aan de doelstellingen van het gelijkekansenbeleid

Regeerakkoord 2024-2029

Werken aan gelijke kansen is een taak van alle beleidsdomeinen. We werken samenlevingsbreed, in elk domein van het dagelijks leven. Dat doen we maximaal inclusief, en als dat nodig is met aandacht voor specifiek beleid, maar zonder te vervallen in betutteling: het gaat over gelijke kansen, niet over gelijke uitkomsten. Het is ook een taak van verschillende overheidsniveaus. Waar nodig, stemmen we af, bijvoorbeeld in het kader van gezamenlijke plannen.

De uitdagingen én oplossingen om gelijke kansen voor alle burgers te realiseren situeren zich in tal van Vlaamse domeinen, zoals welzijn, onderwijs, werk, wonen... Het is niet enkel de beleidsverantwoordelijkheid van de minister bevoegd voor Gelijke Kansen. Slagkrachtig werken aan gelijke kansen vergt een horizontale en inclusieve aanpak en vraagt bijgevolg een beleidsdomeinoverschrijdende aanpak. Het is een gedeelde verantwoordelijkheid van de hele Vlaamse Regering. Elke minister bouwt vanuit zijn/haar specifieke bevoegdheden mee aan de doelstellingen van dat gelijkekansenbeleid. Ik zal hierbij een coördinerende rol opnemen om andere domeinen te inspireren, te ondersteunen en te stimuleren om afdoende maatregelen te nemen, zoals verankerd in het Gelijkekansen decreet.

We kiezen daarbij voor een krachtige aanpak van de transversale beleidsthema's. Het horizontaal Gelijkekansenbeleidsplan is de neerslag van deze transversale ambities. Op mijn initiatief zal de Vlaamse Regering voor de gelijkekansen thema's een beperkt aantal prioritaire, overheidsbrede en geïntegreerde doelstellingen vastleggen en bepalen welke beleidsdomeinen en ministers gevat zijn. De

vakministers rapporteren, voor zover ze gevat worden, in hun beleids- en begrotingstoelichting hoe deze doelstellingen worden uitgevoerd.

In deze beleidsnota sta ik onder de verschillende operationele doelstellingen alvast stil bij een aantal prioritaire thema's die in dat horizontaal beleidskader aan bod dienen te komen.

OD 1.2: We geven het beleid vorm in een sterk en daadkrachtig partnerschap

Regeerakkoord 2024-2029

Verschillende partners zijn betrokken bij het Vlaamse gelijkekansenbeleid: lokale besturen, beleidsuitvoerende agentschappen (i.c. Inter), middenveldorganisaties, gelijkheidsorganen (in casu VMRI aan Vlaamse zijde) en partnerorganisaties. De ondersteuning van al deze partners wordt maximaal gestroomlijnd: de rollen worden duidelijk afgebakend en versnippering alsook dubbele subsidiëring van organisaties worden tegengegaan, zodat middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet.

Gelijke kansen voor elke burger realiseren is niet enkel de taak van de overheid alleen. De voorbije decennia werden vanuit het gelijkekansenbeleid verschillende middenveldorganisaties structureel ondersteund. Ik wil de beleidsmatige samenwerking met deze organisaties verder uitbouwen, parallel aan de uitbouw van de beleidsthema's van het gelijkekansenbeleid zelf. Wat betreft de middenveldorganisaties streven we naar een maximale onderlinge samenwerking voor elk van de volgende thema's: gendergelijkheid, LGBTQI+ en handicap. De rollen van elke organisatie worden duidelijk afgebakend om versnippering tegen te gaan, zodat middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet.

Ik ga een duurzaam partnerschap aan met sleutelactoren die enerzijds bijdragen tot de realisatie van de doelstellingen m.b.t. gender, seksuele diversiteit, handicap en e-inclusie, en anderzijds de lokale besturen ondersteunen bij het vormgeven en uitwerken van een inclusief lokaal gelijkekansenbeleid. Het Gelijkekansendecreet voorziet in de erkenning vanaf 1 januari 2025 van partnerorganisaties voor Gelijke Kansen, voor digitale inclusie en voor lokaal gelijkekansenbeleid.

Ook lokale besturen kunnen met een doordacht beleid daadwerkelijk het verschil maken in het dagelijks leven van hun inwoners. Ik blijf dan ook inzetten op sensibilisering en kennisoverdracht bv. naar nieuw verkozen mandatarissen met weinig kennis en/of ervaring hebben nood aan informatie over de mogelijke invulling van een gelijkekansenbeleid. Het Vlaamse gelijkekansenbeleid, haar partnerorganisaties, Inter en het Vlaams Mensenrechteninstituut zullen lokale besturen ondersteunen in hun opdracht om bij te dragen tot een inclusieve samenleving. Op deze manier wil ik meer gemeenten stimuleren richting een inclusief gelijkekansenbeleid (zie ook infra bij OD's rond discriminatie, geweld, e-inclusie). Ik stem hierover af met de minister bevoegd voor binnenlands bestuur met het oog op de realisatie van een ondersteunende en gestroomlijnde Vlaamse overheid.

OD 1.3: We versterken de gelijke kansen vanuit een wetenschappelijke onderbouw

Een daadkrachtige overheid heeft zicht op de reële noden in de samenleving en voert op basis van wetenschappelijk verantwoorde informatie haar beleid. Wetenschappelijk onderzoek levert informatie om inzicht te krijgen in de aard, de omvang en oorzaken van maatschappelijke drempels, racisme en discriminatie, in de situatie van de doelgroepen, hun noden en leefomgeving, in de problemen die ze ervaren en in de mogelijke oplossingen. Bovendien levert het indicatoren ter opvolging van evoluties op het terrein en mogelijks de impact van gevoerd beleid. Een wetenschappelijk onderbouwd beleid vraagt ook om goede samenwerkingen en betrokkenheid. Daarom zal ik de stem van de betrokken groepen zo goed mogelijk integreren in de onderzoeksprojecten en zoveel mogelijk inzetten op een participatieve benadering.

Vanuit Gelijke Kansen zet ik in op de monitoring van de maatschappelijke participatie van mannen en vrouwen en de inclusiepositie van mensen met een handicap, in samenwerking met Statistiek Vlaanderen.

Daarnaast wil ik inzetten op kwalitatief beleidsvoorbereidend en beleidsevaluatief onderzoek. Elk van de beleidsthema's komt aan bod in de onderzoeksagenda. Onderzoek wordt doorvertaald naar beleidsaanbevelingen waarmee ik gericht aan de slag ga.

OD 1.4: We werken actief mee op internationaal niveau en leren van buitenlandse goede praktijken

De Vlaamse Regering blijft voluit investeren in een ambitieus, impactsvol en coherent internationaal beleid om de belangen, de welvaart en het welzijn van de Vlaamse burgers te behartigen. Het internationaal beleid is het logische verlengstuk van het eigen Vlaamse beleid.

Ook binnen het beleidsveld Gelijke Kansen hebben internationale, multilaterale of Europese instanties een niet te onderschatten invloed. Enerzijds heeft de internationale besluitvorming een impact op de invulling van het Vlaams beleid en de decreetgeving. Maar ook omgekeerd heeft Vlaanderen een rol te spelen op deze internationale fora.

Vanuit het Vlaamse gelijkemansbeleid wil ik actief aanwezig zijn binnen die internationale rechtsorde, maar ook onze verplichtingen en engagementen nakomen, bijv. in het kader van de VN-mensenrechtenverdragen of bij de omzetting van Europese richtlijnen die kaderen binnen het non-discriminatiebeleid. Bovendien wil ik lessen trekken uit internationale voorbeelden. Ervaringen van andere landen leveren relevante inspiratie om de uitdagingen waarmee ook Vlaanderen geconfronteerd wordt, op te lossen.

Ik zet in op:

- een actief en efficiënt Europees en multilateraal beleid;
- een doelgerichte inzet voor onze verplichtingen in het kader van Europese en multilaterale mensenrechteninstrumenten;
- een sterke en coherente profilering van Vlaanderen in het buitenland;
- de principiële verdediging van de waarden uit de Universele en Europese verdragen over de mensenrechten.

SD 2: We bestrijden mechanismen die ongelijke kansen in stand houden

OD 2.1: We bestrijden alle vormen van discriminatie

Regeerakkoord 2024-2029

Racisme en discriminatie hebben geen plaats in onze samenleving. We treden er consequent tegen op.

Het nieuwe, geoptimaliseerde Vlaams Gelijkekansendecreet trad nog maar recent in werking, namelijk op 1 juni 2024. De wijzigingen op het gebied van antidiscriminatiebeleid hebben als doel de transparantie en toepasbaarheid van het decreet te verbeteren en het in overeenstemming te brengen met het Unierecht. We verzekeren de implementatie van het nieuwe decreet en evalueren het na 3 jaar.

We blijven discriminatie bestrijden op grond van de beschermde kenmerken (zoals geslacht, leeftijd, seksuele oriëntatie, huidskleur, afkomst, handicap) die zijn opgelijst in het Vlaams Gelijkekansendecreet.

Dat doen we onder meer door te blijven inzetten op sensibilisering, zelfregulering door de sectoren, opleiding en gerichte controles vanuit de Vlaamse Sociale Inspectie. We voeren praktijktesten in voor de arbeidsmarkt op sectorniveau. We doen daarbij een beroep op wetenschappelijke ondersteuning met een gefaseerde cyclus die omvat: een nulmeting, een verbeterplan met de nadruk op sensibilisering zonder culpabilisering, en een opvolgmeting.

Ouderen verdienen respect in alle contexten. We gaan na hoe we de aanpak van leeftijdsdiscriminatie en het tegengaan van negatieve stereotypen ten aanzien van ouderen een plaats kunnen geven binnen de werking van het VMRI. Zo willen we signalen van ouderen en hun omgeving nog beter detecteren en de rechten van ouderen beter beschermen.

We hechten belang aan de werking van het Vlaamse Mensenrechteninstituut (VMRI), als slagkrachtige en onpartijdige mensenrechtenpartner, die maximaal inzet op dialoog en draagvlak.

Ook het Vlaams Mensenrechteninstituut zet in op bestrijding van discriminatie, via eerstelijnsbijstand, bemiddeling en, waar relevant, beoordeling van klachten door een geschillenkamer. Het VMRI moet voluit uiting geven aan die rol en deze invulling geven op Vlaamse schaal. Een vlotte toegankelijkheid en dienstverlening voor de burger is cruciaal. Daartoe hanteert het VMRI het 'geen verkeerde deur'-principe. Daarnaast fungeert het VMRI als een belangrijk kennis- en expertisecentrum op het vlak van mensenrechten. Conform het decreet wordt de werking van het VMRI geëvalueerd door het Vlaams Parlement. Om in aanmerking te komen voor een A-status, zal het VMRI samenwerken met de Vlaamse en (inter)federale instelling(en). Dit wordt vastgelegd in een nieuw samenwerkingsakkoord.

Om onze burgers te beschermen tegen alle vormen van discriminatie is een dubbele inspanning aangewezen. Ik wil daarbij inzetten op de uitrol en opvolging van het bestaand decretaal instrumentarium enerzijds en anderzijds op flankerend beleid ter uitvoering en handhaving van deze regelgeving om discriminatie in de praktijk terug te dringen.

Handhaving van het antidiscriminatiebeleid

De installatie van het VMRI en de wijzigingen aan het Gelijkekansendecreet¹⁸ zullen het discriminatieverbod cumulatief versterken.

¹⁸ Decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid

Ten eerste kunnen slachtoffers van discriminatie sinds 15 maart 2023 terecht bij het VMRI voor de behandeling van hun klachten. Mensen die te maken krijgen met discriminatie kunnen rekenen op neutrale bemiddeling. Indien dat geen oplossing biedt, kan een gespecialiseerde Geschillenkamer een niet-bindend oordeel uitspreken, waarin het ook aanbevelingen kan opnemen ten aanzien van partijen indien discriminatie werd vastgesteld. Een klacht betekent nog niet automatisch dat er daadwerkelijk sprake is van discriminatie.

Deze beleidsperiode wil ik monitoren of het VMRI zijn rol voldoende effectief en efficiënt waarmaakt. Daarvoor reken ik enerzijds op de evaluatie die in de schoot van het Vlaams Parlement zal gebeuren, zoals voorzien in het oprichtingsdecreet van het VMRI. Ik zal onder meer opvolgen of het VMRI voor een vlotte toegankelijkheid en dienstverlening voor de burger zorgt en of het 'geen verkeerde deur'-principe correct en efficiënt wordt geïmplementeerd. Uit het pilootproject van VVSG m.b.t. de toeleiding van klachten naar het VMRI en andere gelijkekansenorganen (Unia en het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen) moet blijken welke rol lokale besturen hierin kunnen innemen (zie ook infra bij lokaal non-discriminatiebeleid).

Ten tweede is sinds 1 juni 2024 het gewijzigde Gelijkekansendecreet in voege. Het decreet voorziet in een versterkte handhaving met onder meer bijkomende beschermde kenmerken, verhoogde forfaitaire schadevergoedingen, specifieke bepalingen rond meervoudige discriminatie en een procedure met termijnen voor verzoeken om redelijke aanpassingen. De wijzigingen op het gebied van antidiscriminatiebeleid hadden als doel de transparantie en toepasbaarheid van het decreet te verbeteren en het in overeenstemming te brengen met het Unierecht. Het bijhorende uitvoeringsbesluit¹⁹ (verder BVR van 17 mei 2024) voorziet bovendien in een versterkte samenwerking tussen het VMRI en de Vlaamse inspectiediensten. We verzekeren de komende beleidsperiode de implementatie van het nieuwe decreet en evalueren het na 3 jaar.

Ik zet bovendien in op een flankerend beleid om alle vormen van discriminatie in kaart te brengen en in te perken, met een bijzondere nadruk op leeftijdsdiscriminatie.

Ik ga in gesprek met het VMRI en de Vlaamse Ouderenraad om samen versterkt tegen deze vorm van discriminatie op te treden. Het VMRI bracht in april 2024 alvast een eerste advies uit over de mensenrechten van ouderen en de Geschillenkamer velde reeds een aantal oordelen op grond van de discriminatiegrond leeftijd, al dan niet in combinatie met andere gronden. Ook vanuit de Europese Unie en de Verenigde Naties wordt hier steeds meer aandacht op gevestigd. Ik laat de pijnpunten wat betreft leeftijdsdiscriminatie en de drempels die ouderen ondervinden verder onderzoeken en bekijk welke rol ik als minister van Gelijke Kansen evenals het VMRI hierin kunnen spelen. Ik laat eventuele initiatieven ook aansluiten op het Ouderenbeleidsplan, getrokken vanuit het beleidsdomein Welzijn, dat in brede zin focust op een inclusief ouderenbeleid en een decretale basis heeft in het decreet²⁰ van 7 december 2012.

Interfederale afstemming in het kader van internationale verplichtingen

¹⁹ Besluit van 17 mei 2024 van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2023 over de samenstelling van en de procedure voor de geschillenkamer van het Vlaams Mensenrechteninstituut

²⁰ Decreet van 7 december 2012 houdende de stimulering van een inclusief Vlaams ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen

Ik zorg ervoor dat we onze internationale verplichtingen en engagementen nakomen en neem hiertoe de nodige regelgevende initiatieven.

Vooraleer we voor het VMRI aan een A-status kunnen denken, moet er een samenwerkingsakkoord worden gesloten waarbij een interfederaal mensenrechtenmechanisme volgens de Principes van Parijs wordt opgericht. Dat samenwerkingsakkoord coördineert de acties van deze instellingen voor die aspecten die tot de opdracht van een nationaal mensenrechteninstituut behoren. In dat akkoord wens ik ook de mensenrechtenbescherming te maximaliseren, bijvoorbeeld door het éénloket- of 'no-wrong-door'-principe te formaliseren. Ik laat hierrond het nodige in kaart brengen en zet de nodige stappen richting de federale overheid om tot dergelijk samenwerkingsakkoord te komen.

Daarnaast geef ik doorstart aan de oprichting van preventiemechanisme op Vlaams niveau in het kader van het Facultatief Protocol bij het VN-Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing (OPCAT). Ik ga met de relevante spelers op Vlaams niveau (o.a. het VMRI en de Kinderrechtencommissaris) in gesprek en doe het nodige om een decretale basis te creëren voor een preventiemechanisme dat toezicht houdt op personen die zich bevinden in plaatsen van vrijheidsberoving die onder Vlaamse bevoegdheid vallen. Om onze internationale verplichtingen voluit na te komen, moeten de afspraken inzake OPCAT ook geformaliseerd worden in een interfederaal samenwerkingsakkoord.

Lokaal non-discriminatiebeleid.

Door de toenemende diversiteit in de samenleving is het noodzakelijk om na te denken hoe onze gemeentes een plek kunnen zijn voor al hun inwoners. Verschillende lokale besturen maken hier al werk van binnen hun diversiteitsbeleid.

Deze regeerperiode maak ik eerst en vooral werk van een grondige nodenanalyse, in samenwerking met de minister bevoegd voor binnenlands bestuur, bij de lokale besturen zodat er een gepast aanbod kan uitgewerkt worden en welke partners daarin een ondersteunende rol kunnen opnemen.

Horizontaal beleidsplan

De strijd tegen discriminatie en het bevorderen van gelijke kansen zijn een regeringsbreed engagement en veronderstelt dat elke minister dit binnen zijn beleidsdomein aanpakt. Ikzelf zal de strijd tegen discriminatie ook opnemen in het horizontale Gelijke Kansen beleidsplan. Waar nodig draag ik met een eigen Vlaamse aanpak bij aan de nationale en/of interfederale actieplannen

Niet-stereotiepe en genuanceerde beeldvorming

Iemands vooroordelen, stereotiepe denkbeelden en perceptie van sociale normen vormen de belangrijkste voorspellers van individueel discriminerend gedrag. Vanuit mijn bevoegdheid van Gelijke Kansen wil ik dan ook iedereen uitnodigen om met een open blik, bevrijd van beperkende stereotypen en vooroordelen deel te nemen aan de samenleving.

De media spelen hierbij een belangrijke rol. Ik kijk uit naar de initiatieven die de minister bevoegd voor Media zal nemen.

Vrouwen, mannen, LGBTQI+ personen en mensen met een handicap worden helaas nog steeds geconfronteerd met vooroordelen en stereotypen. Binnen elk van de beleidsthema's van mijn bevoegdheid van Gelijke Kansen zal ik dan ook de nodige informerende en sensibiliserende initiatieven ontplooien.

Een in omvang sterk groeiende groep die vandaag met stereotypen (in het denken over hen) en vooroordelen (in het voelen t.o.v. hen) geconfronteerd wordt, zijn oudere personen. In tijden van toenemende vergrijzing enerzijds en het enorme potentieel van de digitale ontwikkelingen anderzijds is er nood aan een fundamentele omwenteling in de rol die ouderen in de samenleving spelen. Vanuit mijn bevoegdheid van Gelijke Kansen én mijn bevoegdheid Welzijn (waaronder het ouderenbeleid ressorteert) wil ik bijdragen aan een omslag naar een cultuur waarbij ouderen gezien worden als actieve medeburgers. "Oud is niet out".

Aanvullende maatregelen

We blijven het opnemen van een non-discriminatieclausule in het kader van overheidsopdrachten stimuleren, onder meer door het op te nemen in de modelbestekken.

OD 2.2: We bestrijden gendergerelateerd geweld

Regeerakkoord 2024-2029

Er is nood aan een holistische, multidisciplinaire aanpak van gendergerelateerd geweld, waarbij preventie, hulpverlening, politie en justitie op elkaar zijn afgestemd. Wat preventie betreft, besteden we bijzondere aandacht aan kwetsbare personen, onlinemisbruik en geweld. Ook aan specifieke vormen zoals huwelijksdwang, eengerelateerd geweld, risico op achterlating en vrouwelijke genitale verminking wordt binnen de preventie aandacht besteed. Gevallen van extreme genderongelijkheid binnen gezinnen moeten als verontrustende opvoedingssituatie gemeld, opgevolgd en begeleid worden. We zorgen voor laagdrempelige hulpverlening voor slachtoffers van seksueel en intrafamiliaal geweld

Bijzondere aandacht gaat uit naar de discriminatie van en geweld tegen de LGBTI+-gemeenschap. In Vlaanderen moet elke persoon, ongeacht diens gender of geaardheid, veilig en vrij kunnen leven. We maken, in samenwerking met de lokale besturen onder meer werk van opleidingen, doelgerichte sensibiliseringscampagnes, ook gericht op mogelijke dadergroepen, en omstaanderstrainingen. Zo leert iedereen om geweld in de samenleving een halt toe te roepen.

We pakken de onderrapportering van alle discriminatiegerelateerde meldingen van geweld of intimidatie aan: we voeren een uniforme registratiecategorisering in en maken duidelijke afspraken over de exacte rapportering van de gemelde feiten. We rationaliseren daarnaast het aantal meldpunten en ijveren voor een vlotte doorverwijzing.

Om gendergerelateerd geweld (GGG) effectief te kunnen bestrijden, is een multidisciplinaire aanpak cruciaal. Dit kunnen we alleen realiseren via een gecoördineerde samenwerking, waarbij alle relevante entiteiten en bestuursniveaus optimaal afstemmen en elkaar versterken. De coördinatie van de Vlaams aanpak tegen GGG ligt bij mijn collega-minister bevoegd voor Justitie en Handhaving. Zij voorziet hiervoor een Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld, intrafamiliaal geweld, eengerelateerd geweld, genitale verminking en seksueel grensoverschrijdend gedrag. Ik lever hiervoor de nodige bijdragen.

Als minister van Gelijke Kansen ga ik preventief de strijd aan tegen GGG, dit zowel on- als offline. GGG is geweld dat gericht is tegen een persoon op grond van zijn of haar geslacht, genderidentiteit of -expressie of geweld dat personen van één welbepaald geslacht buitenproportioneel treft. Het geweld komt vaak voort uit ongelijkheden en machtsverschillen. Ik zie als minister van Gelijke Kansen een belangrijke rol weggelegd om de gendermechanismen aan de oorsprong van het geweld bloot te leggen en te bestrijden. Ik zal daarom de komende beleidsperiode sterk inzetten op sensibilisering, en dit onder meer rond het taboe dat leeft over mannelijk slachtofferschap, maar ook anti-LGBTQI+ geweld en seksisme.

Bovendien zal ik bijzondere aandacht schenken aan de fenomenen gedwongen huwelijk, eengerelateerd geweld, vrouwelijke genitale verminking en achterlating. Ik ga op zoek naar vernieuwende projecten die vanuit een preventieve invalshoek rond deze thema's aan de slag gaan. Ik zet, in samenwerking met partners op het terrein, ook verder in op sensibilisering van de doelgroep en eerstelijnsprofessionals.

Ik bekijk ook hoe we preventief kunnen inzetten op de lichamelijke integriteit van minderjarigen geboren met een intersekse variatie, flankerend aan federale wetgevende initiatieven ter zake.

De kwestie van gynaecologisch en obstetrisch geweld wordt het afgelopen decennium in ons land steeds vaker aan de kaak gesteld. Ik bekijk welk initiatief ik vanuit mijn bevoegdheden Gelijke Kansen en Welzijn kan nemen, met focus op de versterking en bescherming van kwetsbare personen.

Ik beschouw de inrichting van de publieke ruimte als een hefboom in de strijd tegen straatintimidatie. Vrouwen vermijden vaker bepaalde plekken in hun stad of gemeente omdat ze zich er onveilig voelen. De helft van de LGBTQI+personen durft niet hand in hand over straat te lopen en een kwart vermijdt bepaalde plekken uit angst voor geweld. Uiteraard is de inrichting van de publieke ruimte maar één maatregel in de strijd tegen straatintimidatie. Dergelijk beleid is flankerend aan een sterk preventief beleid met doelgerichte sensibilisering (ook ten aanzien van potentiële daders), opleidingen en omstaandertrainingen. Ik onderzoek hoe ik de lokale besturen hierin kan blijven ondersteunen.

Hoewel slachtoffers van discriminatiegerelateerde meldingen van geweld of intimidatie bij verschillende sectorale meldpunten kunnen aankloppen blijft er sprake van onderrapportering. Er is dus sprake van meer discriminatie dan effectief gemeld wordt. Er werd reeds uitvoerig onderzocht wat de oorzaken van die onderrapportering zijn, nu is het tijd om er iets aan te doen. Ik bekijk welk initiatief ik kan opzetten om burgers te overtuigen van het belang aangifte te doen of een klacht in te dienen.

OD 2.3: We maken werk van een integraal toegankelijke publieke ruimte

Regeerakkoord 2024-2029

Vlaanderen is een toegankelijke samenleving en biedt voor iedereen ruimte om te wonen, te werken en te leven. Bijzondere aandacht gaat daarbij naar de drempels

waarmee ouderen en mensen met een handicap worden geconfronteerd. De overheid zelf vervult een voorbeeldrol.

We optimaliseren de toegankelijkheidsverordening om nieuwe, publiek toegankelijke gebouwen toegankelijker te maken. We hebben ook aandacht voor de handhaving ervan.

Regelgeving met oog op het bevorderen van toegankelijkheid van gebouwen

De Vlaamse stedenbouwkundige toegankelijkheidsverordening stelt de basisvereisten voor de toegankelijkheid van gebouwen die publiek toegankelijk zijn. Uit een evaluatie in 2019 bleek echter dat deze regels nauwelijks worden nageleefd. Om nieuwe én gerenoveerde publiek toegankelijke gebouwen beter toegankelijk te maken, zet ik de herziening van de toegankelijkheidsverordening door.

Samen met mijn collega-minister van Omgeving werk ik aan een duidelijker en pragmatischer regelgevend normenkader. We zullen daarnaast ontwerpers beter ondersteunen en strenger toezien op de naleving van de toegankelijkheidsnormen bij het opmaken van ontwerpplannen. Verder onderzoeken we de invoering van een verplicht advies van Inter wanneer de aanvrager wil afwijken van de vastgestelde normen. Een efficiënte handhaving zal het sluitstuk van dit beleid vormen.

Nog tijdens deze regeerperiode zal ik de gewijzigde aanvraagprocedure een eerste keer evalueren en zo nodig bijsturen. Een integrale evaluatie van de vernieuwde toegankelijkheidsregelgeving is mogelijk van zodra de effecten op het terrein zichtbaar worden onder de vorm van effectief gerealiseerde gebouwen.

Agentschap Toegankelijk Vlaanderen, Inter

Het agentschap Toegankelijk Vlaanderen, of kortweg Inter, is de partner om een integraal toegankelijkheidsbeleid mee te realiseren. Het agentschap evolueerde de voorbije jaren naar expertisecentrum en adviespartner van het Vlaamse toegankelijkheidsbeleid.

Deze beleidsperiode stel ik de versterking en bijsturing van Inter voor en dit in functie van hun nieuwe rol naar aanleiding van een wijzigende vergunningsaanvraagprocedure.

Voorts blijf ik Inter promoten bij de architectuur- en bouwsector als hét expertisecentrum dat breed informeert over toegankelijkheid en advies verleent op ontwerpplannen. Bij overheden positioneren we Inter als dé waardevolle partner om structureel en planmatig aan de slag te gaan voor toegankelijkheid. Het kwaliteitstraject van Inter "naar een toegankelijk(e) gemeente/Vlaanderen" vormt hiervoor een ideaal vertrekpunt.

Monitoring op basis van toegankelijkheidsdata

De toegankelijkheid van Vlaanderen is momenteel nog onvoldoende vastgelegd in relevante data en indicatoren. Daarom zet ik de inspanningen voor dataverzameling via het platform IedereenOveral.be voort en breid ik deze uit naar zoveel mogelijk gebouwen.

Een performante strategie rond toegankelijkheidsdata is niet alleen essentieel om mensen met een handicap een duidelijk beeld te bieden van de huidige situatie. Ze

laat beleidsmakers ook toe om per sector gerichte toegankelijkheidsacties en realistische, meetbare doelen voorop te stellen.

Om de versnippering van initiatieven en informatie in Vlaanderen tegen te gaan, stel ik de toegankelijkheidsdata maximaal open voor hergebruik door andere applicaties.

Universal Design

Ik focus ook op bewustmaking en sensibilisering. Een sterk geloof in de ontwerpprincipes van 'Universal Design' staat daarbij centraal. Zowel bij ontwerpers als beleidsmakers zou het een automatisme moeten zijn om elk project, concept of beleidsmaatregel af te toetsen op de kwaliteitscriteria inzake integrale toegankelijkheid. Bij deze bewustwordingsinspanningen benadrukken we dat toegankelijkheidsinspanningen in de eerste plaats een noodzaak zijn voor mensen met een handicap en ouderen, maar uiteindelijk een verhoogd comfort voor iedereen opleveren.

Ik behoud hierbij de focus op nieuwe ontwerpen en aanpassingen aan de leefomgeving, maar besteed waar mogelijk ook aandacht aan een verbeterde toegankelijkheid van de bestaande omgeving. Dit zal hoe dan ook noodzakelijk zijn om Vlaanderen op termijn integraal toegankelijk te maken.

Horizontaal beleidsplan

Toegankelijkheid is bij uitstek een beleidsthema waarbij alle Vlaamse beleidssectoren betrokken zijn. We kunnen maar spreken van een toegankelijke leefomgeving als elke schakel van de spreekwoordelijke keten integraal toegankelijk is, van het gebouw en de publieke ruimte, over het openbaar vervoer tot het klantvriendelijk onthaal en de dienstverlening.

Het streven naar een samenhangende, overheidsbrede aanpak van toegankelijkheid staat dan ook centraal deze regeerperiode. Als we erin slagen om de diverse aspecten van de samenleving (wonen, werken, vervoer, onderwijs, ...) gradueel toegankelijker te maken, kunnen we Vlaanderen als toonbeeld op de kaart zetten. Binnen het Horizontaal Gelijkekansenbeleidsplan bekijk ik hoe coherente en meetbare sectorale engagementen voorop kunnen gesteld worden.

Met de organisatie van de Interdepartementale Werkgroep Toegankelijkheid zal ik de Vlaamse beleidsdomeinen inspireren en ondersteunen in de uitwerking van hun toegankelijkheidsbeleid. Er worden vandaag al heel wat inspanningen geleverd. Het is belangrijk om binnen elk van de relevante beleidsdomeinen te identificeren waar extra toegankelijkheidsinspanningen noodzakelijk zijn, welke hefboven daartoe voorhanden zijn en hoe we zo veel als mogelijk onderlinge coherentie kunnen creëren tussen al deze initiatieven. Hierbij hanteer ik de prioritaire werkpunten die het VN-comité Handicap in zijn recente rapport²¹ over België naar voor heeft geschoven, als leidraad.

OD 2.4: We streven naar een digitaal inclusief Vlaanderen

Regeerakkoord 2024-2029

²¹ <https://bdf.belgium.be/resource/static/files/international-conventions/UNCPRD/2024-09-05-concluding-observations-of-the-uncrpd-committee-uncrpd.pdf>

We maken, in samenwerking met verschillende partners, werk van een slagkrachtig e-inclusiebeleid. Inzetten op e-inclusie – het wegwerken van de verschillende drempels die mensen ervaren en het aanbieden van ondersteuning – is immers cruciaal om de gelijke kansen van iedereen in Vlaanderen te verzekeren.

Om elke Vlaming mee te krijgen op de digitale trein, ook wie nog geen toegang heeft tot internet, of digitaal onvoldoende vaardig is, blijven we samenwerken met belangrijke en relevante e-inclusie-initiatieven, onder andere van lokale besturen en het sociaal-culturele middenveld, om ervoor te zorgen dat alle inwoners ergens terecht kunnen met hun digitale leervragen of hulpvragen bij onlinedienstverlening, bijvoorbeeld via de digibanken. Een outreachende aanpak kan een meerwaarde bieden.

We verzekeren ook altijd de mogelijkheid om gebruik te kunnen maken van een persoonlijke dienstverlening via rechtstreeks contact met overheidsmedewerkers.

De digitalisering van de maatschappij gaat razendsnel vooruit, maar niet iedereen is mee met de digitale sneltrein. Om ervoor te zorgen dat iedereen ten volle kan participeren in onze digitale samenleving zet ik, samen met de minister-president, via het e-inclusiebeleid in op volgende aspecten:

1. de toegang tot internet, hardware en software te versterken;
2. digitale competenties te versterken;
3. een toegankelijk ondersteuningsnetwerk voor digitale vragen op te zetten;
4. digitale informatie en dienstverlening gebruiksvriendelijk en toegankelijk te maken.

Horizontaal beleidsplan

Om het e-inclusiebeleid extra slagkracht te geven, streef ik naar een gecoördineerd Vlaams e-inclusiebeleid. Uit monitoringsonderzoek van de UGent en VUB blijkt digitale inclusie beleidsmatig wordt benaderd vanuit een brede waaier aan domeinen, wat wijst op een toenemend bewustzijn over het belang van digitale inclusie. Het is van belang dat alle domeinen inzetten op e-inclusie. Dergelijk gecoördineerd e-inclusiebeleid zet in op de 4 pijlers van digitale inclusie zonder het belang van persoonlijke dienstverlening via rechtstreeks contact met overheidsmedewerkers te vergeten.

De ambtelijke werkgroep e-inclusie brengt verschillende Vlaamse beleidsdomeinen samen. Ik wil dit ambtelijk overleg verderzetten en er samen met de andere beleidsdomeinen het transversaal e-inclusiebeleid laten groeien, gecoördineerd vanuit Gelijke Kansen.

Lokale besturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC)

Lokale besturen en de VGC zijn de prioritaire partners om e-inclusie te realiseren en er ervoor te zorgen dat alle inwoners toegang hebben tot internet, digitale apparaten en ergens terecht kunnen met hun digitale leer- of hulpvragen. Lokale besturen en de VGC hebben de voorbije jaren al heel wat verwezenlijkt op vlak van digitale inclusie, maar staan nog voor heel wat uitdagingen. Ik blijf investeren in een lokaal e-inclusiebeleid zodat de opgebouwde expertise en de goede initiatieven verduurzaamd worden.

Specifieke doelgroepen

Voor specifieke groepen zoals ouderen, mensen in kansarmoede of nieuwkomers wil ik inzetten op een aanbod op maat. Ik veranker de initiatieven van het

Agentschap Integratie en Inburgering, de stedelijke agentschappen (Atlas en Amal) en het Huis van het Nederlands, en ga daarnaast op zoek naar succesvolle pilootprojecten om in te spelen op de wijzigende behoeften rond e-inclusie.

Digitale toegankelijkheid

Het e-inclusiebeleid zette de voorbije jaren hoofdzakelijk in op toegang tot internet, hardware en software en het versterken van digitale vaardigheden. Hoewel dit belangrijke pijlers blijven om verder op in te zetten, moeten bijkomende inspanningen geleverd worden op het vlak van digitale toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid. Ik wil dan ook de leerlessen uit de City Deal 'E-Inclusion by Design' over het gebruiksvriendelijk ontwerpen van digitale diensten verder verspreiden. Met de aanstelling van permanent controle- en ondersteuningsorgaan digitale toegankelijkheid voorzie ik bovendien duurzame ondersteuning voor publieke websites die moeten voldoen aan de Europese webtoegankelijkheidsrichtlijn.

SD 3: We streven naar een samenleving waarin iedereen zich maximaal kan ontplooiën ongeacht gender, genderidentiteit, seksuele oriëntatie of handicap

Vanuit het gelijkemansbeleid wordt proactief ingezet om maatschappelijke drempels bloot te leggen en weg te werken en om te voorkomen dat nieuwe drempels zich ontwikkelen, en dit voor de thema's gender- en seksuele diversiteit en handicap.

Vanaf 1 januari 2025 reken ik hiervoor ook op de erkende partnerorganisaties voor Gelijke Kansen.

De thema's van het gelijkemansbeleid beslaan niet alle maatschappelijk kwetsbare groepen van het Vlaamse beleid, zoals die in het Gelijkekansendecreet worden benoemd. Het beleid voor mensen van buitenlandse herkomst wordt onder de noemer van het integratie- en inburgeringsbeleid gevoerd, het beleid rond het thema leeftijd (kinderen en ouderen) werd toegewezen aan de beleidsdomeinen Jeugd en Welzijn.

OD 3.1: We streven naar inclusie van personen met een handicap

Regeerakkoord 2024-2029

De Vlaamse Regering streeft naar een samenleving waarin iedereen zich maximaal kan ontplooiën, los van afkomst, geloof, overtuiging, handicap, gender, seksuele geaardheid of leeftijd.

We zorgen voor meer gepaste ondersteuning voor personen met een handicap. We moedigen hen aan om eigen inclusieve keuzes te maken.

Vlaanderen is een toegankelijke samenleving en biedt voor iedereen ruimte om te wonen, te werken en te leven. Bijzondere aandacht gaat daarbij naar de drempels waarmee mensen met een handicap worden geconfronteerd.

We besteden bijzondere aandacht aan de tewerkstellingskansen van Vlamingen met een arbeidsbeperking en zorgen ervoor dat ook voor hen de stap naar betaalde arbeid voldoende lonend is.

Het beleidsperspectief met betrekking tot handicap evolueerde het voorbije decennium al sterk, van een loutere zorgbenadering naar een visie waarbij autonomie en zelfbeschikking centraal staat. Maar er is nog een hele weg te gaan. In augustus 2024 nam ons land deel aan de constructieve dialoog met het

expertencomité van de Verenigde Naties dat de implementatie van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (IVRPH) opvolgt. Uit hun aanbevelingen blijkt dat Vlaanderen op vlak arbeid, wonen en onderwijs, etc. nog lang niet inclusief is.

Vlaanderen heeft dus nood aan een Vlaamse strategie voor de uitvoering en monitoring van het IVRPH. Als Vlaams aanspreekpunt voor de omzetting van het VN-verdrag zal ik deze oefening coördineren. Samen met mijn andere bevoegdheden Welzijn en Armoedebestrijding is het mijn ambitie om de minister te zijn die de Vlaamse rechten van personen met een handicap vormgeeft en beschermt. Ook het VMRI is op dat vlak een belangrijke partner gezien hun opdracht ter bescherming, bevordering en monitoring van het IVRPH heeft voor de Vlaamse bevoegdheden. Ik zorg ook in deze context voor voldoende afstemming met het VMRI.

Het is belangrijk dat alle domeinen werken aan de inclusie van personen met een handicap. We vertrekken daarbij van de drempels waarmee mensen met een handicap worden geconfronteerd om inclusieve keuzes te maken in onderwijs, tewerkstelling, wonen, etc.

Ik blijf de maatschappelijke positie en participatie van personen met een handicap in Vlaanderen monitoren, en dit via het Handicapsyntheserapport, dat samen met de Statistische Autoriteit Vlaanderen wordt opgemaakt. Op vlak van beleidsvoorbereidend onderzoek laat ik ook verder een aantal pijnpunten en drempels in kaart brengen, waaronder deze op het kruispunt handicap-herkomst.

De Vlaamse Regering heeft in 2022 NOOZO erkend als Vlaamse advies- en beleidsparticipatieraad van personen met een handicap in Vlaanderen. De Vlaamse Regering legde daarbij ook vast dat elke Vlaamse reglementering met potentiële impact op de positie van mensen met een handicap voor advies voorgelegd wordt aan NOOZO. Dit gebeurt nog niet altijd. Ik onderzoek de komende beleidsperiode op welke manier een grotere adviesrol en participatieve betrokkenheid van NOOZO in verschillende beleidsdomeinen mogelijk en relevant kan zijn.

OD 3.2: We verhogen het welbevinden en de acceptatie van LGBTQI+ personen

Regeerakkoord 2024-2029

De Vlaamse Regering streeft naar een samenleving waarin iedereen zich maximaal kan ontplooiën, los van afkomst, geloof, overtuiging, handicap, gender, seksuele geaardheid of leeftijd.

In Vlaanderen moet elke persoon, ongeacht diens gender of geaardheid, veilig en vrij kunnen leven.

We blijven investeren in het verhogen van de acceptatie van de LGBTI+-gemeenschap in alle maatschappelijke domeinen.

België mag zich één van de koplopers noemen als het gaat over gelijkberechtiging van LGBTQI+ personen maar een goede regelgeving leidt helaas niet automatisch tot meer aanvaarding van LGBTQI+ personen. Ik maak werk van een gedragen strategie waarbij de Vlaamse Regering bijkomende inspanningen doet om ervoor te zorgen dat de verschillende levensdomeinen (onderwijs, sport, jeugdwerk, etc.) veilig en inclusief worden voor LGBTQI+ personen. Via het Horizontaal

Geijkekansenbeleidsplan laat ik alle relevante beleidsdomeinen aan de slag gaan om op maat van de specifieke noden van LGBTQI+ personen in te zetten op een echt inclusief beleid dat expliciete uitsluiting op alle vlakken probeert te voorkomen.

Om te komen tot impactvol beleid zal ik inzetten op kennisopbouw over de leefsituatie van LGBTQI+ personen. Ik wil daarbij ook specifieke drempels in kaart brengen die bepaalde deelgroepen binnen de LGBTQI+ gemeenschap ervaren.

Om positieve opvattingen en attitudes tegenover LGBTQI+ personen te versterken, zal ik op een laagdrempelige en toegankelijke manier niet-stereotiepe en genuanceerde informatie verspreiden en sensibiliserende acties initiëren die inzetten op, bewustwording en verbinding. Daarbij heb ik extra aandacht voor moeilijker te bereiken doelgroepen en de diversiteit binnen de groep van LGBTQI+ personen. Ik werk samen met andere beleidsdomeinen die hier vanuit hun socialiserende functie een specifieke rol in (kunnen) opnemen zoals onderwijs, jeugd, cultuur, media, welzijn en integratie en inburgering. Door in te zetten op goede praktijkvoorbeelden, wordt de weerbaarheid van LGBTQI+ personen versterkt én bieden we tegenwicht aan weerstanden tegen de aanvaarding en rechten van LGBTQI+ personen.

Om het welzijn en de weerbaarheid van LGBTQI+ personen verder te vergroten, maak ik een vuist tegen homofoob geweld. Ik blijf investeren in sensibiliseringscampagnes en doelgerichte acties rond daderprofielen. Ik zal ook blijven rapporteren aan het Vlaams Parlement rond de genomen acties i.k.v. de aangenomen parlamentsresolutie (Perdaens et.al).

Ik plan een inventarisatie van de impact van de wijziging van de federale transgenderwet op de Vlaamse beleidsdomeinen en ga hier vervolgens mee aan de slag.

OD 3.3: We streven naar gendergelijkheid in alle aspecten van het maatschappelijk leven

Regeerakkoord 2024-2029

De Vlaamse Regering streeft naar een samenleving waarin iedereen zich maximaal kan ontplooiën, los van afkomst, geloof, overtuiging, handicap, gender, seksuele geaardheid of leeftijd.

We stimuleren een inhaalbeweging in de medische kennisverwerving rond het vrouwenlichaam. Er moet meer aandacht gaan naar de symptomen en aandoeningen die vrouwen specifiek treffen, in wetenschappelijk en klinisch onderzoek, in de opleidingen van zorgverstrekkers en in de ontwikkeling van behandelingen en zorgtrajecten.

Het streven naar gendergelijkheid begint bij het wegwerken van verwachtingen, vooroordelen en drempels die voortvloeien uit stereotiepe gendermechanismen, en dit zowel op vrouwen als op mannen. Vanuit het genderbeleid zal ik blijven inzetten op het blootleggen van deze gendernormen en de impact die ze hebben.

Daarnaast wil ik bekijken of er een genderdatakloof is bij specifieke doelgroepen (bv. door ondervertegenwoordiging) en de impact daarvan op beleid en maatschappelijke normen. In eerste orde neem ik daarbij de kennisverwerving inzake specifiek vrouwelijke gezondheidsproblemen in handen. Vorige regeerperiode zijn alvast stappen gezet inzake menstruatiewelzijn en

sensibilisering rond de overgang en menopauze. Ik zet de volgende stap met een onderzoek naar de attitudes en beleving rond reproductieve gezondheid, en dit om eventuele taboes te duiden en de hefboomen te krijgen om die taboes te doorbreken en een gezonde en positieve houding ten opzichte van reproductieve gezondheid te bevorderen.

De uitdagende combinatie van arbeid en zorg heeft een grote impact op de maatschappelijke positie en het welzijn van vrouwen en mannen. Door in te zetten op gedeeld en betrokken ouderschap kan deze combinatie verlicht worden. Ik ga na hoe goede praktijken uit de voorgaande projectoproep verduurzaamd kunnen worden.

De bepalingen van het voormalige MEP-decreet²² (Meer Evenwichtige Participatie) uit 2007 behoren sinds 2018 tot het Bestuursdecreet en mikken op een evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in alle advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid. Ik laat onderzoeken of en in welke mate deze regelgeving en de bijhorende monitoring de beoogde doelstelling bereikt.

Ik blijf ook de maatschappelijke positie en participatie van mannen en vrouwen in Vlaanderen monitoren, en dit via het gendersyntheserapport, dat samen met Statistiek Vlaanderen wordt opgemaakt.

Het gelijkekansenbeleid is intrinsiek een horizontaal beleid. Dit betekent dat het thema doorwerkt in alle beleidsdomeinen en er aandacht voor moet zijn in alle beleidsdomeinen.

²² <https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1030009#H1089372>

Lijst met afkortingen

BVR: Besluit van de Vlaamse Regering

EAK: Enquête naar arbeidskrachten

EIGE: European Institute for Gender Equality (Europees Instituut voor Gendergelijkheid)

EU: Europese Unie

IVGM: Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen

IVRPH: Internationaal Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap

GGG: Gendergerelateerd geweld

LGBTQI+: lesbisch, gay, biseksueel, transgender, intersekse. De '+' staat voor de andere genderidentiteiten, genderexpressies, seksuele oriëntaties en romantische oriëntaties die daarnaast nog bestaan, zoals mensen die zich als non-binair, queer of asexueel benoemen of die zich helemaal niet met een label willen benoemen.

MEP: Meer Evenwichtige Participatie

OD: operationele doelstelling

PVF: persoonsvolgende financiering

SD: strategische doelstelling

UN: United Nations (Verenigde Naties)

VAPH: Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

VGV: Vrouwelijke Genitale Verminking

VMRI: Vlaams Mensenrechteninstituut

VN: Verenigde Naties

VI. REGELGEVINGSAGENDA

1. Nieuwe en belangrijke wijzigingen van Vlaamse decreten ter uitvoering van het Vlaams regeerakkoord

Decreet houdende instemming met een samenwerkingsakkoord inzake de oprichting van een interfederaal mensenrechtenmechanisme volgens de Principes van Parijs

Omschrijving: Er wordt ingezet op een samenwerkingsakkoord waarbij een interfederaal mensenrechtenmechanisme volgens de Principes van Parijs wordt opgericht. Dat samenwerkingsakkoord zal de samenwerking regelen tussen het Vlaams Mensenrechteninstituut en de andere (Vlaamse en (inter)federale) mensenrechteninstellingen.

2. Decreetevaluaties ter uitvoering van het Vlaams regeerakkoord

Decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkheids- en gelijkebehandelingsbeleid

Omschrijving: Er zal geëvalueerd worden of de wijzigingen aan het Gelijkheidsdecreet van 2004 effectief voor een betere handhaving van het antidiscriminatiebeleid zorgen. Deze regeerperiode zal 3 jaar na de inwerkingtreding van de wijzigingen een eerste tussentijdse evaluatie gebeuren. Tien jaar na de inwerkingtreding kan vervolgens een grondige evaluatie gebeuren op basis van voldoende rechtspraak.